

Informacja prawna
w sprawie bezpłatnych leków dla seniorów i dzieci
wg listy refundacyjnej obowiązującej od 1 września 2023 r.

Z dniem 30 sierpnia 2023 r. weszły w życie przepisy ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. *o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1733).

Nowelizacja wprowadziła zmiany w art. 43a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz.U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.), *zgodnie z którymi świadczeniobiorcom:*

1) do ukończenia 18. roku życia,

2) po ukończeniu 65. roku życia

- przysługuje bezpłatne zaopatrzenie w leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne określone w wykazie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy o refundacji, ustalonym w sposób określony w ust. 2, na podstawie recepty wystawionej przez lekarza lub pielęgniarkę udzielających świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej albo lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu, który zaprzestał wykonywania zawodu i wystawił receptę dla siebie albo dla małżonka, albo dla osoby pozostającej we wspólnym pożyciu albo dla krewnych lub powinowatych w linii prostej, a w linii bocznej do stopnia pokrewieństwa między dziećmi rodzeństwa.

Na podstawie delegacji ustawowej wynikającej ze znowelizowanych przepisów art. 37 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. *o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 826) Minister Zdrowia opublikował w drodze obwieszczenia listę leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medyczne przysługujące świadczeniobiorcom, o których mowa w art. 43a ust. 1 pkt 1 (dzieci do ukończenia 18 roku życia) i pkt 2 (osoby po ukończeniu 65 roku życia) *ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*.

Wykaz refundowanych leków

Najnowszy wykaz bezpłatnych leków znajduje się w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia z 2023 r., pod poz. 72 (obwieszczenie z dnia 24 sierpnia 2023 r.) i pod poz. 73 (obwieszczenie z dnia 30 sierpnia 2023 r.) – **wykazy obowiązują od dnia 1 września 2023 r.**

Komu przysługują darmowe leki?

Z przytoczonych powyżej przepisów wynika, że bezpłatnie leki przysługują wszystkim osobom, które łącznie spełniają 3 kryteria:

- mają ukończone 65 lat lub mają poniżej 18 lat
- lek znajduje się w wykazie „D1” lub D2 refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych w załączniku do obwieszczenia ministra zdrowia
- mają rozpoznane schorzenie, które jest zgodne z zakresem wskazań objętych refundacją.

Kto może wypisać receptę ?

Podstawą do otrzymania bezpłatnych leków, zgodnie z przepisami art. 43a ust 1 i ust 1a *ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, jest recepta wystawiona przez:

- 1) lekarza lub pielęgniarkę udzielających świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej albo
- 2) lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu, który zaprzestał wykonywania zawodu i wystawił receptę dla siebie albo dla małżonka, albo dla osoby pozostającej we wspólnym pożyciu albo dla krewnych lub powinowatych w linii prostej, a w linii bocznej do stopnia pokrewieństwa między dziećmi rodzeństwa albo
- 3) lekarza lub pielęgniarkę udzielających świadczeń opieki zdrowotnej:
 - a) w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej lub
 - b) z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w ramach umowy, o której mowa w art. 159a albo
- 4) lekarza udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej:
 - a) w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia szpitalnego lub
 - b) z zakresu leczenia szpitalnego w ramach umowy, o której mowa w art. 159a
- w związku z zakończeniem leczenia szpitalnego.

Należy podkreślić, że wykaz osób uprawnionych do wystawienia recepty nie obejmuje prywatnych praktyk lekarskich.

Weryfikacji ilości wypisanych leków

Zgodnie z przepisem art. 43a ust 1b. *ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych* osoby uprawnione do wystawiania recepty na podstawie ust. 1 i 1a, przed wystawieniem recepty są obowiązane do dokonywania za pośrednictwem systemu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia, weryfikacji ilości oraz rodzaju przepisanych świadczeniobiorcy, o którym mowa w ust. 1, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz

wyrobów medycznych, pod względem bezpieczeństwa oraz konieczności ich stosowania, biorąc pod uwagę recepty wystawione oraz zrealizowane dla tego świadczeniobiorcy. Należy przy tym zaznaczyć, że nie jest to nowa regulacja – przepis w tym brzmieniu obowiązujący od 1 lipca 2020 r.

Jak prawidłowo wystawić receptę ?

Receptę na bezpłatne leki wystawia uprawniony lekarz lub pielęgniarka. Wystarczy, że na receptce w polu „kod uprawnień dodatkowych” będzie odpowiednio litera „S” w przypadku seniorów lub „DZ” w przypadku dzieci i młodzieży.

Farmaceuta nie ma prawa wpisania ani poprawiania tego kodu na receptce. Farmaceuta sprawdza, które z przepisanych leków znajdują się na wykazach bezpłatnych leków, a następnie wydaje te leki pacjentowi.

Odpłatność za leki jest oznaczana w taki sam sposób, jakby lek był przepisany na zasadach ogólnych (czyli takich jak dla pacjentów między 19. a 65. rokiem życia, np. 50%, 30%, ryczałt) z dopisanym uprawnieniem S lub DZ. W przypadku wpisania w tej rubryce wartości 100% pacjent otrzyma leki pełnopłatnie.

radca prawny Anna Jędrzejczak
OIL Koszalin